

Турчинов К.О.
докторант
Західноукраїнського національного
університету

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ ВЛАДИ В АНГЛІЇ

Законодавча діяльність є однією з ключових функцій державної влади, яка забезпечує встановлення правових норм для регулювання суспільних відносин. Велика Британія має одну з найстаріших правових систем у світі, де правове регулювання законодавчого процесу еволюціонувало протягом століть. Історичний розвиток законодавчої влади в Англії, роль парламенту та сучасні інструменти законодавчого процесу є предметом дослідження багатьох науковців [1].

Тому виникає необхідність проаналізувати історичне становлення законодавчого процесу в Англії, оцінити сучасне правове регулювання законодавчої діяльності та дослідити вплив британської правової традиції на розвиток парламентської демократії.

Перший період - це англо-саксонський період та середньовічний розвиток. Перші спроби правового регулювання суспільних відносин в Англії датуються англо-саксонським періодом, коли закони затверджувалися монархом у формі королівських указів. Поява англійського парламенту в XIII столітті стала переломним моментом у розвитку законодавчої влади, заклавши основи для майбутньої демократії [2].

Другий період - Магна Карта та розвиток парламентської системи. У 1215 році був підписаний Великий хартиї вольностей (Magna Carta), який обмежив владу монарха і заклав основи для формування парламенту як головного законодавчого органу країни. Відтоді роль парламенту поступово зміцнювалася, і вже в XVI столітті він став основним інструментом ухвалення законів.

Наступним - Біль про права (Bill of Rights) 1689 року став важливою віхою в історії Англії, закріпивши верховенство парламенту над королем та затвердивши принципи парламентської демократії. Цей документ поклав край абсолютній монархії і забезпечив баланс між гілками влади [3].

Також варто згадати структуру парламенту та його повноваження. Парламент Великої Британії складається з двох палат: Палати громад та Палати лордів. Основною законодавчою функцією наділена Палата громад, тоді як Палата лордів виконує функцію перегляду та обговорення запропонованих законів. Законопроекти, ініційовані урядом або приватними членами

парламенту, повинні пройти через декілька етапів обговорення та схвалення, перш ніж стати законом.

Законодавчий процес у Великій Британії має кілька ключових етапів: перше читання, друге читання, стадія комітетів, звітна стадія та третє читання. Після схвалення Палатою громад законопроект передається до Палати лордів, де він також проходить через аналогічні стадії розгляду. Після ухвалення обома палатами законопроект отримує королівське схвалення (Royal Assent), що робить його чинним законом [4].

Хоча монарх зберігає формальну роль у процесі ухвалення законів, його функції обмежені церемоніальним схваленням. Реальне керівництво процесом законотворення здійснюється урядом, очолюваним прем'єр-міністром, який ініціює основні законопроекти та визначає політичний курс.

Одним з основних питань сучасної законодавчої діяльності є реформа Палати лордів. Дискусії щодо її демократизації та скорочення кількості лордів тривають протягом кількох десятиліть, що впливає на ефективність законодавчого процесу.

Децентралізація законодавчих повноважень надає регіонам ширші можливості для ухвалення власних законів, що дозволяє ефективніше враховувати їхні специфічні потреби. Проте, це також ставить питання щодо збалансованості загальнонаціонального законодавства [5].

Вихід Великої Британії з Європейського Союзу створив нові виклики для правового регулювання законодавчої діяльності. Перехід на національне правове регулювання після десятиліть інтеграції в європейську правову систему вимагає адаптації парламентської діяльності та законотворчих процедур [6].

Законодавча діяльність в Англії є результатом багатовікової еволюції правових традицій та інститутів. Парламентський суверенітет, роль прецедентного права та монархії, а також двопалатна структура парламенту створюють унікальну систему, яка продовжує розвиватися відповідно до сучасних викликів. Подальші реформи законодавчого процесу спрямовані на забезпечення більшої прозорості та демократичності в ухваленні законів.

Правове регулювання законодавчої діяльності в Англії має багатовікову історію, яка зазнала численних трансформацій від середньовічної монархії до сучасної парламентської демократії. Роль парламенту як основного законотворчого органу є ключовою для забезпечення стабільності та ефективності правової системи Великої Британії. Сучасні виклики, такі як Brexit та реформа Палати лордів, створюють нові можливості для вдосконалення законодавчого процесу, зберігаючи традиції британської демократії.

Список використаних джерел

1. Dicey, A.V. (1885). *An Introduction to the Study of the Law of the Constitution*. London: Macmillan. p. 564.
2. Bradley, A.W., & Ewing, K.D. (2007). *Constitutional and Administrative Law*. London: Pearson Education. p. 896.
3. Slapper, G., & Kelly, D. (2014). *The English Legal System*. London: Routledge. p. 824.
4. Loveland, I. (2015). *Constitutional Law, Administrative Law, and Human Rights: A Critical Introduction*. Oxford: Oxford University Press. p. 712.
5. Bogdanor, V. (1995). *The Monarchy and the Constitution*. Oxford: Clarendon Press. p. 338.
6. Hazell, R., & Morris, B. (2017). *The Constitution in Crisis: The Future of the UK's Unwritten Constitution*. London: Bloomsbury. p. 320.